

LEACURI CU POVEȘTI

Delia-Anamaria Răchișan, *Simboluri vegetale antropomorfizate și misterioase cu funcție tămăduitoare*, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2022

**Conf. univ. dr. Georgeta ORIAN,
Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia**

Abstract: *The scientific paper Simboluri vegetale antropomorfizate și misterioase cu funcție tămăduitoare [Anthropomorphized and mysterious vegetal symbols with a healing function] aims, in a captivating way, the fascinating universe of the vegetal kingdom - Belladonna (*Atropa belladonna*), Mandragora (*Mandragora officinarum*), Garlic (*Allium sativum*), Milkweed (*Cynanchum vincetoxicum L./Vincetoxicum hirundinaria/Vincetoxicum officinale M.*), Elderflower (*Sambucus nigra*), Nettle (*Urtica dioica*), Poppy (*Papaver somniferum*), Ivy (*Hedera helix*), Mistletoe (*Viscum album, Loranthus europaeus*), Hazelnut (*Corylus Avellana L.*), Walnut (*Juglans regia L.*). The work, structured in four chapters, analyzes phytomorphic and dentromorphic symbols from the perspective of some levels: the binary scholarly thinking - empirical thinking, the descriptive register, the mythological level, the ritual praxis, the correlation with certain folk categories (fairy tales, legends, proverbs, riddles, enchantments etc.), the folk medicine by updating some ancient forms of ethnoiatry.*

Keywords: *vegetal symbols, ritual praxis, folk medicine;*

Autoare a unor volume științifice de larg interes în domeniul etnologiei (*Formulele magice și antropologia vârstelor. Magia cuvântului în Maramureș*, 2013; *Mitologia românească și estetica artei tradiționale din Maramureș*, 2015; *Istoricul și estetica măștișorului românesc din cele mai vechi timpuri până în prezent*, 2017; *Privire apolinică. Studii de literatură, etnologie și folclor*, 2017² ș.a.), Delia-Anamaria Răchișan rămâne în zona generoasă și ofertantă a transdisciplinarității cu cartea *Simboluri vegetale antropomorfizate și misterioase cu funcție tămăduitoare* (Cluj-Napoca, Editura Mega, 2022, 240 p.) care relevă, într-o manieră originală, universul captivant al regnului vegetal, identificând un cumul de funcții fundamentale specifice simbolurilor vegetale analizate: apotropaică, de inițiere, erotică, magică, oraculară, ritualică, tămăduitoare, utilitară.

Bogat ilustrată cu imagini color, lucrarea, structurată pe patru capitole, vizează atât simboluri fitomorfe, cât și simboluri dendromorfe, cum sunt (în ordinea în care sunt tratate în carte): mătrăguna (*Atropa belladonna*), mandragora (*Mandragora officinarum*), aiul/usturoiul (*Allium sativum*), iarba fiarelor (*Cynanchum vincetoxicum L./Vincetoxicum hirundinaria/Vincetoxicum officinale Moench*), socul (*Sambucus nigra*), urzica (*Urtica dioica*), macul (*Papaver somniferum*), năvalnicul (*Phyllitis scolopendrium*), zburătoarea (*Chamaenerion angustifolium*, *Epilobium palustre*, *Veronica longifolia*, *Veronica latifolia*), vâscul (*Viscum album*, *Loranthus europaeus*), iedera (*Hedera helix*), alunul (*Corylus*

avellana L.), nucul (*Juglans regia* L.). Autoarea potențează anumite paliere pentru a sublinia complexitatea temei: binaritatea gândire savantă-gândire empirică, registrul descriptiv, nivelul mitologic, praxisul ritualic, interacțiunea simbolurilor vegetale cu anumite categorii folclorice (basmе, legende, proverbe, ghicitori, descântece etc.), medicina populară prin reactualizarea unor forme străvechi de etnoiatrie.

În universul ontologic al satului românesc, atât buruienile de leac, cât și arborii totemici ocupau un rol important. Totodată, se respectau predicții, interdicții, credințe și superstiții. De exemplu, buruienile de leac erau culese în preajma unor sărbători care vizau fie echinocții, fie solstiții. Autoarea subliniază rolul recuzitei magice, importanța ofrandelor ritualice, însemnătatea momentelor favorabile recoltării buruienilor de leac (zorii zilei, răsărit, miezul nopții). Abordarea subiectelor are în vedere diverse unghiuri critice – folcloric, etnologic, istoric, literar, magic, medical, mitologic, religios etc., adresându-se astfel unei largi palete de cititori, specialiști în domeniu sau doar pasionați.

Primul capitol, intitulat *Simboluri vegetale antropomorfizate*, dezvăluie simboluri vegetale cu chip uman, însă și cu însușiri, calități, sentimente umane: mătrăguna (*Atropa belladonna*), mandragora (*Mandragora officinarum*), usturoiul/aiul (*Allium sativum*), iarba fiarelor (*Cynanchum vincetoxicum* L./*Vincetoxicum hirundinaria/Vincetoxicum officinale* M.), socul (*Sambucus nigra*). Autoarea identifică apelativele eufemistice, legendele care potențează antropomorfizarea simbolurilor vegetale, cea mai captivantă secvență fiind subcapitolul care pune accentul pe valorificarea literară a plantelor. În al doilea capitol, intitulat *Buruieni misterioase – univers mitologic*, autoarea are în vedere buruieni care pot fi corelate cu anumite reprezentări mitologice. Urzica (*Urtica dioica*), macul (*Papaver somniferum*), năvalnicul (*Phyllitis scolopendrium*), zburătoarea (*Chamaenerion angustifolium*, *Epilobium palustre*, *Veronica longifolia*, *Veronica latifolia*) sunt plante ale căror semnificații pot fi interpretate și prin intermediul universului mitologic românesc, augmentat atât de panteonul grec, cât și de panteonul roman. Al treilea capitol evidențiază plante perene interceptate în diverse spații culturale, încă, din cele mai vechi timpuri. Autoarea analizează iedera (*Hedera helix*) și vâscul (*Viscum album*, *Loranthus europaeus*) atât la nivel sincron, cât și diacronic. În ultimul capitol, autoarea pătrunde în tainele simbolurilor dendromorfe cu valențe mitico-ritualice – alunul (*Corylus avellana* L.), nucul (*Juglans regia* L.).

Cartea se adresează cititorilor care vor să redescopere, prin intermediul medicinei populare, fondul etnoiatic străvechi, dar și universul captivant aflat sub tutela simbolurilor vegetale antropomorfizate și misterioase. Așa cum subliniază în *Prefață* reputatul etnolog și profesor Nicolae Constantinescu, „o lume aflată sub tutela simbolurilor fitomorfe și dendromorfe își revendică forța.”, invitându-ne la această lectură.